

سوالات آزمون گروه علوم انسانی دکتری ۹۸

استعداد تحصیلی

بخش اول: درک مطلب

■ **راهنمایی:** در این بخش، دو متن به طور مجزا آمده است. هریک از متن‌ها را به دقت بخوانید و پاسخ سؤال‌هایی را که در زیر آن آمده است، با توجه به آنچه می‌توان از متن استنتاج یا استنباط کرد، پیدا کنید و در پاسخنامه علامت بزنید.

متن (۱)

بیردزلی، از اولین و سرسخت‌ترین مدافعان ضدقصدگرایی، موضوع تفسیر را متن اثر ادبی می‌دانست و متن را به‌عنوان امری مستقل، از قصد مؤلف آن جدا می‌دانست. متن برای تعیین معنا، نیازی به قصد مؤلف ندارد و کنش متقابل میان کلمات و فرامتن است که معنا را متعین می‌سازد. او می‌پذیرفت که معنای موردنظر مؤلف و معنای متن می‌توانند در بسیاری از موارد یکی باشند؛ اما برخلاف قصدگرایان، استدلال می‌کرد که معنا همیشه توسط متن متعین می‌شود، نه قصد مؤلف.

بیردزلی تحت‌تأثیر «نظریه کنش بیانی» قرار داشت که در میانه قرن بیستم محبوبیت زیادی به‌دست آورده بود. نظریه‌پردازان علاقه‌مند به این نظریه، از جمله آستین، به این موضوع توجه کردند که بسیاری از کنش‌ها یا فعل‌ها با گفتن یا نوشتن انجام می‌شود. به‌طور مثال، کشیشی که در مراسم عروسی خطاب به یک زن و مرد می‌گوید: «من شما را زن و شوهر اعلام می‌کنم»، در حال انجام یک کنش است که از لحاظ قانونی و عرفی پیامدها و اثراتی دارد. تقاضا کردن، معذرت‌خواهی، قول دادن، تهدید کردن و بسیاری از اعمالی را که در زبان روزمره با گفتار انجام می‌شوند، می‌توان کنش بیانی نامید. البته الزام نیست که این کنش‌ها حتماً با گفتار انجام شوند. به‌طور مثال، شخصی می‌تواند با گذاشتن کف دو دست به یکدیگر عذرخواهی کند، و مخاطبش از حرکات او به قصد و منظورش پی ببرد.

نظریه کنش بیانی تحت‌تأثیر «جنبش زبان روزمره» در زبان‌شناسی و فلسفه شکل گرفت که انگاره اصلی آن، تحت‌تأثیر ویتگنشتاین، مساوی دانستن معنا و کاربرد اظهارات زبانی بود. طبق این نظر، برای فهمیدن معنای یک اظهار زبانی، باید به کاربرد آن در زبان توجه کنیم. به‌عبارت‌دیگر، معنای اظهارها را نمی‌توان تنها با مراجعه به لغت‌نامه‌ها و دستورزبان فهمید. توجه به مقاصد «گوینده» یا «اظهارکننده» در نظریه کنش بیانی اهمیت زیادی دارد و این موضوع، با تأکید بیردزلی بر قراردادهای زبانی و بیرونی دانستن مقاصد مؤلف، در تضاد است.

راه‌حل بیردزلی در مقابل این تضاد، این بود که آثار «تخیلی» را «بازنمایی»‌های کنش‌های بیانی بنامد و حوزه ادبیات را از زبان روزمره جدا سازد. به‌این ترتیب، نویسنده آثار خیالی در حال انجام کنش‌های بیانی نیست، بلکه در حال بازنمایی کنش‌های بیانی شخصیت‌های داستانی است. بنابراین، تفسیر ادبی صرفاً به قراردادهای ادبی مربوط است، نه به امور واقع. به‌این ترتیب، برای فهم اثر ادبی (خیالی)، نیازی به مقاصد مؤلف آن نداریم. بیردزلی از اصطلاح «کنش مضمون در بیان» استفاده می‌کند.

۱- مقصود اصلی متن، کدام است؟

۲) توصیف یک رویکرد

۱) کندوکاو یک تضاد

۴) ارائه فرضیه‌ای در یک حوزه مطالعاتی

۳) ایجاد تغییر در یک روش تحلیل

۲- کدام مورد را می‌توان درباره نظر قصدگرایی، از متن استنباط کرد؟

۱) معنای متن، تجلی معنای موردنظر مؤلف است.

۲) کلماتی که مؤلف به‌کار می‌برد، کنشی بیانی هستند.

۳) هدف اصلی خواننده یا منتقد، باید درک قصد نویسنده از تألیف باشد.

۴) سبک نگارش یک مؤلف، متغیری وابسته به قصد او از نگارش است.

کج ۳- طبق متن، کدام مورد در خصوص نظریه «کنش بیانی»، صحیح است؟

- ۱) دارای نوعی تضاد درونی است که در نظریه بیردزلی، انعکاس یافته است.
- ۲) نظریه اصلی تأثیرگذار بر مدافعان ضد قصدگرایی است.
- ۳) نقش زبان‌شناسی و فلسفه در نقد ادبی را برجسته می‌کند.
- ۴) بیشتر تأییدکننده نظریه مدافعان قصدگرایی است.

کج ۴- کدام مورد، با نظر بیردزلی هماهنگ نیست؟

- ۱) تفسیر ادبی، براساس قراردادهای زبانی و بیرونی دانستن مقاصد مؤلف امکان‌پذیر است.
- ۲) نویسنده اثر «تخیلی»، بسان آینه‌ای، کنش‌های بیانی شخصیت‌های داستانی را منعکس می‌سازد.
- ۳) تفاوتی اساسی میان کنش بیانی در حوزه زبان ادبی و زبان روزمره وجود ندارد.
- ۴) مفهوم «کنش مضمون در بیان»، تعارضی با نحوه تفسیر برخی متون خاص ندارد.

متن (۲)

باور هر فرد به اینکه او اخلاقی‌تر از دیگران است، هم شامل این می‌شود که او بیشتر از دیگران احتمال دارد که کارهای خوب انجام دهد و هم شامل اینکه او کمتر از دیگران احتمال دارد که کارهای بد انجام دهد. اما یافته‌ها نشان می‌دهند که خودببرترین اخلاقی در حوزه انجام ندادن رفتارهای غیراخلاقی، شدیدتر از حوزه انجام دادن رفتارهای اخلاقی است. برای مثال، در تحقیقی از آزمودنی‌ها خواستند که رفتارهای منصفانه و نامنصفانه‌ای را که خود انجام داده‌اند و در دیگران مشاهده کرده‌اند، بنویسند و مشاهده شد که رفتارهای منصفانه آزمودنی‌ها با رفتارهای منصفانه دیگران تفاوتی نداشت، اما رفتارهای نامنصفانه آزمودنی‌ها، «خفیف‌تر» از رفتارهای نامنصفانه دیگران بود. یک پژوهش دیگر نشان داده است که انگیزه مردم از انجام کارهای اخلاقی، بیشتر از آنکه میل به باخلاق بودن باشد، فرار از بی‌اخلاق بودن است.

[۱] به‌واقع، یافته‌ها حاکی از آن است که خودببرترین اخلاقی در حوزه انجام ندادن رفتارهای غیراخلاقی، شدیدتر از حوزه انجام دادن رفتارهای اخلاقی است. نخستین دلیل آن است که مردم هنگام ارزیابی دیگران در مقایسه با زمانی که خود را ارزیابی می‌کنند، کمتر تحت تأثیر احساسات قرار می‌گیرند. اطلاعاتی که خودپنداره مثبت فرد را تهدید می‌کند، مکانیزم‌های دفاعی را به راه می‌اندازند. فرد ممکن است به خود بقبولاند که اطلاعات تهدیدکننده معتبر نیستند، به دنبال شواهدی برای تأیید خودپنداره مثبت خود بگردد، یا حتی شواهد را بازتعریف کند تا به نتیجه دلخواه برسد. [۲] محرک‌های منفی بیشتر از محرک‌های مثبت، توجه را به خود جلب می‌کنند و شناخت را هدایت می‌کنند. تصور کمک نکردن به خیریه، خودپنداره اخلاقی فرد را تهدید نمی‌کند، ولی تصور دزدی از خیریه تهدید می‌کند. وقتی خودپنداره اخلاقی تهدید شد، استدلال انگیزه‌دار به راه می‌افتد، استدلالی که هدفش رسیدن به حقیقت نیست، بلکه هدفش فقط خودببرترین اخلاقی است. دومین دلیل آن است که چشم‌انداز روان‌شناختی مردم هنگامی که رفتار خودشان را ارزیابی می‌کنند، متفاوت با زمانی است که رفتار دیگران را ارزیابی می‌کنند. [۳] مردم هنگام ارزیابی رفتار دیگران، از دانشی که درباره جامعه دارند نیز استفاده می‌کنند: «هدف آن فرد دزدی بوده است، زیرا این روزها دزدی زیاد شده است.» این چشم‌انداز متفاوت، وقتی رفتار دیگران با قصد آنها همخوان نیست، باعث تفاوت در ارزیابی خود و دیگران می‌شود. چون بیشتر مردم تصور مثبتی از خود دارند، معمولاً رفتار خود را دارای قصد و نیت مثبت می‌دانند. مدیری که بخشی از کارکنان خود را اخراج می‌کند، باور دارد که این کار را با نیت اخلاقی پرداخت دستمزد بهتر به کارکنان باقیمانده انجام داده است، اما همین رفتار از دیدگاه کارکنان اخراج‌شده، بی‌تفاوتی و بی‌رحمی تعبیر می‌شود. نتیجه آن می‌شود که ما رفتارهای غیراخلاقی را معمولاً در دیگران می‌بینیم نه در خود. [۴] اما این امر، درباره رفتارهای اخلاقی وجود ندارد. یک رفتار اخلاقی، هم از چشم‌انداز درونی و هم از چشم‌انداز بیرونی، دارای نیت اخلاقی دیده می‌شود، اما یک رفتار غیراخلاقی، فقط از چشم‌انداز بیرونی، دارای نیت غیراخلاقی دیده می‌شود.

کج ۵- کدام مورد، به بهترین وجه، رابطه پاراگراف دوم متن را با پاراگراف اول، توصیف می‌کند؟

- ۱) با ذکر نمونه‌هایی از زندگی عادی مردم، نحوه ارزیابی مردم از رفتارهای منصفانه و غیرمنصفانه که در پاراگراف اول به آنها اشاره شده است را روشن می‌کند.
- ۲) با ذکر دلایلی خاص، جنبه‌ای از ادعای مطروحه در پاراگراف اول را به چالش می‌کشد.
- ۳) با ذکر یافته‌های جدید، لزوم ایجاد تغییر در نگرشی که طبق پاراگراف اول، مردم از خود دارند را خاطر نشان می‌سازد.
- ۴) با بیان ادله‌ای خاص، موضع‌گیری اصلی پاراگراف اول را تأیید می‌کند.

PART A: Grammar

Directions: Select the answer choice (1), (2), (3), or (4) that best completes the blank. Then, mark the correct choice on your answer sheet.

31- When for the finest, freshest ingredients, always purchase organic meats, vegetables, and condiments when possible.

- 1) to shop 2) it is shopped 3) are shopping 4) shopping

32- Knowing that we have left the world it is the essence of self-worth and real happiness.

- 1) is a little better than you found in 2) a little better than we found
3) you found in a little better than 4) where you find a little better than

33- The longest hiccup on record was by an American farmer persisted from 1922 to 1987.

- 1) whose hiccup 2) that his hiccup 3) with hiccup 4) who hiccupped

34- Everyone has his or her own mode, one wants to meditate in order to be dynamic and transformed in the Divine Force one needs to be diligent and sincere.

- 1) although 2) however when 3) but if 4) despite the fact

35- Research in the field of linguistics has shown that the higher up the social or management ladder a person is, to communicate in words and phrases.

- 1) better able he is 2) the better able he is 3) he is better able 4) he has better ability

36- Those kinds of dreams,, are the most potent source of motivation I know.

- 1) with purposeful energy to fill their minds
2) those with purposeful energy fill their minds
3) the dreams that fill their minds with purposeful energy
4) that are the dreams to fill their minds with purposeful energy

37- Suppose, for example, that an internal report of a large company becomes public, and it states that the average employee arrives late for work

- 1) 5.3 percents of times 2) with 5.3 percentage of time
3) 5.3 percent of the time 4) for 5.3 percentage of time

38- Children don't need to have a lot of money spent on them. What they do need is priceless: your time, patience,

- 1) to have comfort and to be loved 2) have comfort and love
3) comfort and to be loved 4) comfort and love

PART B: Vocabulary

Directions: Select the answer choice (1), (2), (3), or (4) that best completes the blank. Then, mark the correct choice on your answer sheet.

- 39- When I offered my witty friend a piece of bubble gum, he shook his head and said, "Bubble gum is something I , not chew".
 1) eschew 2) spew 3) skew 4) withdrew
- 40- Although she had received an invitation, Patty was unable to attend the of the new governor.
 1) appointment 2) inauguration 3) ritual 4) registration
- 41- Trying to generalize about postmodern literature is not only difficult but also foolish because this work many different styles and elements.
 1) inspires 2) deserves 3) foretells 4) encompasses
- 42- There is no difficulty which we cannot resolve by courage and
 1) determination 2) appreciation 3) speculation 4) correlation
- 43- The soldiers were ordered not to eat the plant because it was But they were dying anyway from hunger.
 1) novel 2) sparse 3) noxious 4) adventurous
- 44- Throughout this work, Anthony became widely recognized as the face of the women's rights movement. She also began to receive attention; male columnists from antisuffrage papers mocked her cruelly.
 1) autonomous 2) unwelcome 3) inconsistent 4) judicious
- 45- Crops need a favorable environment to give a good
 1) irrigation 2) outcome 3) yield 4) plowing
- 46- Since time, countless scholars have asked the question: What is beauty?
 1) immemorial 2) archaic 3) immortal 4) permanent
- 47- Although skeptics say financial problems will probably prevent our establishing a base on the Moon, supporters of the project remain enthusiastic, saying that human curiosity should such pragmatic constraints.
 1) scrutinize 2) overcome 3) postpone 4) involve
- 48- When I stood before a large number of students I almost forgot what I wanted to say and began trembling all over; the presentation turned out to be nothing but a complete unfortunately.
 1) restriction 2) fiasco 3) imitation 4) uncertainty

پاسخنامه آزمون گروه علوم انسانی دکتری ۹۸

استعداد تحصیلی

بخش اول: درک مطلب

پاسخ سؤالات متن (۱)

۱- گزینه «۲» متن به طور کلی در مورد رویکرد بیردزلی که یکی از مدافعان ضد قصدگرایی بود صحبت می‌کند.

نادرستی سایر گزینه‌ها:

بررسی گزینه (۱): اگر چه در پاراگراف سوم در مورد یک تضاد صحبت شده است، اما این موضوع به هیچ وجه موضوع کلی متن نبوده است.

بررسی گزینه (۳): متن در مورد ایجاد تغییر در یک روش تحلیل صحبت نمی‌کند؛ موضوع اصلی مورد بحث رویکرد بیردزلی در مورد تفسیر متن است.

بررسی گزینه (۴): توجه کنید که متن تلاش نمی‌کند فرضیه‌ای را در مورد تفسیر متن بیان کند، بلکه تلاش می‌کند تا رویکرد بیردزلی را توصیف کند.

۲- گزینه «۱» با توجه به جمله آخر پاراگراف اول «بیردزلی برخلاف قصدگرایان، استدلال می‌کرد که معنا همیشه توسط متن تعیین می‌شود، نه قصد مؤلف» می‌توان نتیجه گرفت که قصدگرایان بر این باور هستند که معنا توسط قصد مؤلف تعیین می‌شود؛ یا به عبارتی دیگر معنای متن، تجلی معنای مورد نظر مؤلف است.

نادرستی سایر گزینه‌ها:

بررسی گزینه (۲): پاراگراف دوم به طور کامل در رابطه با کنش بیانی صحبت می‌کند و در مورد اینکه کلماتی که مؤلف به کار می‌برد کنشی بیانی است صحبتی نکرده است.

بررسی گزینه (۳): در متن بیان می‌شود که قصدگرایان بر این باور هستند که معنا توسط قصد مؤلف تعیین می‌شود؛ متن به هیچ عنوان در مورد اینکه «هدف خواننده» باید از خواندن متن چه باشد صحبتی نکرده است.

بررسی گزینه (۴): این گزینه نیز رد می‌شود؛ چرا که متن در مورد «سبک نگارش نویسنده» صحبتی نکرده است.

۳- گزینه «۴» در پاراگراف دوم بیان می‌شود که بسیاری از کنش‌ها توسط گفتن یا نوشتن انجام می‌شود... البته الزام نیست که این کنش‌ها حتماً با گفتار انجام شوند. به طور مثال، شخصی می‌تواند با گذاشتن دو کف دست بر روی یکدیگر عذرخواهی کند و مخاطبش از حرکات او به قصد و منظورش پی ببرد. مدافعان قصدگرایی بیان می‌کنند که معنا توسط قصد مؤلف تعیین می‌شود. بنابراین می‌توان گفت که نظریه مدافعان قصدگرایی را تا حد مطلوبی تأیید می‌کند.

نادرستی سایر گزینه‌ها:

بررسی گزینه (۱): نظریه کنش بیانی دارای تضاد درونی نیست! نظریه کنش بیانی تحت تأثیر جنبش زبان روزمره که بیان می‌کند باید به کاربرد معنا در زبان توجه داشت، با رویکرد بیردزلی در تضاد است.

بررسی گزینه (۲): در ابتدای پاراگراف دوم بیان می‌شود که بیردزلی تحت تأثیر نظریه کنش بیانی بود و به هیچ وجه این جمله کلی را بیان نمی‌کند که این نظریه بر مدافعان ضد قصدگرایی تأثیرگذار است.

بررسی گزینه (۳): این گزینه کاملاً بی‌ربط است، چرا که در مورد آن بحث نشده است.

۴- گزینه «۳» البته که میان کنش زبانی درحوزه زبان ادبی و زبان روزمره تفاوت وجود دارد! در پاراگراف دوم بیان می‌شود که بسیاری از کنش‌ها توسط گفتن یا نوشتن انجام می‌شود... البته الزام نیست که این کنش‌ها حتماً با گفتار انجام شوند. به طور مثال، شخصی می‌تواند با گذاشتن دو کف دست بر روی یکدیگر عذرخواهی کند و مخاطبش از حرکات او به قصد و منظورش پی‌ببرد. بیردزلی این موضوع را حمایت می‌کند، چرا که او مدافع ضد قصدگرایی است و بیان می‌کند که معنا همیشه توسط متن تعیین می‌شود، نه قصد مؤلف. در حالی که در پاراگراف سوم بیان می‌شود که کنش زبانی تحت تأثیر جنبش زبان روزمره، به کاربرد اظهارها در زبان توجه می‌کند که با تأکیدهای بیردزلی بر قراردادهای زبانی و بیرونی دانستن مقاصد مؤلف، در تضاد است.

پاسخ سؤالات متن (۲)

۵- گزینه «۴» نویسندگان در پاراگراف اول بیان می‌کند که براساس تحقیقات انجام‌شده انسان‌های دارای خودب‌تریبینی اخلاقی بیش از آن که کار اخلاقی و منصفانه انجام دهند، از کارهای غیراخلاقی و نامنصفانه اجتناب می‌کنند و در پاراگراف دوم به بررسی دلایل این امر می‌پردازد. پس گزینه (۴) صحیح است.

نادرستی سایر گزینه‌ها:

بررسی گزینه (۱): در پاراگراف دوم نمونه‌های متعددی آورده نشده و بیشتر به ذکر دلایل بسنده کرده است.

بررسی گزینه (۲): پاراگراف دوم در جهت موافقت با ادعای پاراگراف اول است نه مخالفت.

بررسی گزینه (۳): صحبتی از تغییر نگرش و لزوم آن مطرح نشده است.

۶- گزینه «۱» عبارت موجود در سؤال در واقع ذکر نمونه‌ای در جهت تأیید جمله‌ی ماقبلش است. «مردم هنگام ارزیابی دیگران از دانشی که درباره‌ی جامعه دارند استفاده می‌کنند.» پس گزینه (۱) صحیح است.

نادرستی سایر گزینه‌ها:

بررسی گزینه (۲): این جمله نقش توجیهی ندارد بلکه به دنبال نیت‌خوانی است؛ همچنین در رابطه با دیگران است نه خود.

بررسی گزینه (۳): از این جمله تضادی استنباط نمی‌شود.

۷- گزینه «۳» نویسندگان در پاراگراف دوم به صراحت نوشته است که «تصور کمک نکردن به خیریه، خودپنداره‌ی اخلاقی فرد را تهدید نمی‌کند.» پس گزینه (۳) صحیح است.

۸- گزینه «۲» جمله‌ی مطرح‌شده در سؤال درباره‌ی مقایسه‌ی ارزیابی ما از رفتار خود و دیگران است که بهترین قسمت برای آن [۳] می‌باشد. همچنین در جمله‌ی بعدی در آن موقعیت کلمه‌ی «نیز» وجود دارد که نشان می‌دهد باید عامل دیگری ذکر شده باشد که همان جمله‌ی موجود در سؤال است.

بررسی گزینه (۱): به این دلیل نادرست است که در موقعیت [۴] بحث درباره‌ی علت تفاوت ارزیابی ما از رفتار خود و دیگران، تمام شده است.

بخش اول: دستور زبان

در سؤالات زیر، از بین گزینه‌های (۱)، (۲)، (۳) و (۴) پاسخی را انتخاب کنید که به بهترین نحو جای خالی را پر کند. آنگاه پاسخ‌تان را روی پاسخنامه علامت بزنید.

۳۱- گزینه «۴» هنگام خرید محصولات خوب و تازه، همیشه به دنبال خرید گوشت، سبزی و ادویه‌جات طبیعی باشید.

توضیح گرامری: اول جمله از when استفاده شده است، یعنی ما یک گزاره قیدی داریم. گزاره قیدی نوعی گزاره وابسته است که باید به یک گزاره مستقل بچسبد. ضمناً گزاره مستقل و گزاره وابسته باید فعل و فاعل خودشان را داشته باشند. درست می‌گوییم؟ پس بیایید هر گزاره را جداگانه بررسی کنیم. با گزاره مستقل شروع می‌کنیم. فعل این گزاره purchase و فاعل آن هم you است، اما چون جمله حالت امری دارد فاعل you حذف شده است. پس گزاره مستقل ما کامل است. حالا نوبت گزاره وابسته است. دوباره باید فاعل و فعل داشته باشیم. خب فعل ما shop است؛ اما گزینه‌های (۱) و (۳) فاعل ندارند؛ پس هر دو حذف می‌شوند. گزینه (۲) هم حذف می‌شود، چون فاعل اینجا باید you باشد نه it. بنابراین فقط گزینه (۴) صحیح است؛ اما چرا این گزینه صحیح است با اینکه فاعل ندارد؟ چون داریم:

When you shop for the finest,....., always purchase organic meats, vegetables, ...

خب حالا چون فاعل هر دو گزاره ما یکی است؛ یعنی چون فاعل هر دو you است، فاعل مشترک را از گزاره وابسته حذف می‌کنیم و به فعل جمله ing می‌دهیم؛ یعنی به صورت زیر:

When shopping for the finest,....., always purchase organic meats, vegetables, ...

۳۲- گزینه «۲» اینکه بدانیم جهانی که الان در اختیار ماست بهتر از زمان کشف آن بوده است، اساس و جوهر خودارزشی و خوشبختی واقعی است.

توضیح گرامری: با توجه به مفهوم جمله گزینه (۲) بهترین جواب است.

۳۳- گزینه «۱» طولانی‌ترین سکسکه تاریخ به یک کشاورز آمریکایی برمی‌گردد که سکسکه وی از ۱۹۲۲ تا ۱۹۸۷ ادامه یافت.

توضیح گرامری: خب اگر به گزینه‌ها نگاه کنیم و معنی جمله را بدانیم، می‌بینیم با ضمائر موصولی و گزاره وصفی سروکار داریم. در این تست، مرجع جمله American farmer است و بعد جای خالی هم که فعل آمده؛ پس گزینه (۴) حذف شده چون فعل hiccupped اضافه است. گزینه (۳) هم حذف می‌شود چون باید persist را به صورت persisting به کار ببریم. فقط گزینه (۱) صحیح است که در اینجا whose ضمیر موصولی است که قبل و بعد از آن باید اسم بیاید.

۳۴- گزینه «۳» هر کس سبک مختص خودش را دارد اما اگر شخصی می‌خواهد پرتکاپو باشد و نیروی الهی داشته باشد، باید سخت‌کوش و صادق باشد.

توضیح گرامری: گزینه‌ها را ببینید. حروف ربط وابسته‌ساز داریم. در تست‌های این مدلی باید جمله را ترجمه کنیم، چون ترجمه در چنین مواردی بهترین تکنیک است. با توجه به معنی جمله but if بهترین گزینه است.

۳۵- گزینه «۲» تحقیق در زمینه زبان‌شناسی نشان داده است که هرچه شأن اجتماعی و مدیریتی یک فرد بالاتر باشد، بهتر می‌تواند واژه‌ها و عبارات را بیان کند.

توضیح گرامری: از الگوی زیر در این تست استفاده شده است:

the + صفت تفضیلی + ... , the + صفت تفضیلی + ... ⇒ ... the higher up , the better able he is

۳۶- گزینه «۳» این نوع رویاها، یعنی رویاهایی که به ذهن آنها انرژی می‌دهند، مهم‌ترین منشأ انگیزشی هستند که من می‌شناسم.
توضیح گرامری: اول از همه اینکه *that* بعد از *kama* کاربرد ندارد؛ پس گزینه (۴) نادرست است. حالا باید گزاره مستقل این جمله را پیدا کنیم. همانطور که در متن درس هم گفتیم هر جمله باید یک گزاره مستقل و به عبارت ساده‌تر یک فعل داشته باشد، پس باید ببینیم گزاره مستقل ما فعل دارد یا نه. می‌بینید که فعل دارد و فعل آن هم *are* است. پس گزینه (۲) هم نادرست است چون *fill* نادرست است؛ اگر طراح می‌گفت *that fill*، آن وقت می‌توانستیم این گزینه را بررسی کنیم ولی اینجا چنین چیزی نگفته است. گزینه (۱) هم که بی‌معنی است. پس فقط گزینه (۳) جواب صحیح است.

۳۷- گزینه «۳» مثلاً فرض کنید که گزارشی از یک شرکت بزرگ علنی می‌شود و می‌گوید که کارمندان ۵/۳ درصد اوقات دیر سر کار می‌رسند.
توضیح گرامری: اول از همه اینکه بعد از عدد، *percent* استفاده می‌کنیم نه *percentage*. پس گزینه‌های (۲) و (۴) اشتباه هستند. ضمناً بعد از عدد حالا هر عددی که باشد، *percent* به کار می‌رود نه *percents*.

۳۸- گزینه «۴» نیازی نیست پول زیادی صرف بچه‌ها شود. چیزی که آنها به آن نیاز دارند قیمت چندانی ندارد و شامل وقت، صبوری، آرامش و عشق و محبت می‌باشد.

توضیح گرامری: یک توالی داریم؛ پس اولین کاری که باید انجام دهیم این است که اجزا و عناصر توالی جمله ما، موازی باشند. دو عنصر اول توالی، اسم هستند؛ پس باید بقیه اجزا و عناصر توالی هم اسم باشند:
 your time, patience, comfort and love.

بخش دوم: واژگان

دستورالعمل: در سؤالات زیر، از بین گزینه‌های (۱)، (۲)، (۳) و (۴) پاسخی را انتخاب کنید که به بهترین نحو جای خالی را پر کند. آنگاه پاسخ‌تان را روی پاسخنامه علامت بزنید.

۳۹- گزینه «۱» زمانی که به دوست شوخ‌طبع خودم، آدامس بادکنکی دادم، سرش را تکان داد و گفت «من آدامس بادکنکی نمی‌خورم و از آن بیزارم».
 (۱) دوری کردن (۲) فوران کردن (۳) کج نگاه کردن، تحریف کردن (۴) پس زدن، عقب کشیدن

۴۰- گزینه «۲» گرچه پتی دعوتنامه دریافت کرد، نتوانست در مراسم انتخاب حکمران جدید شرکت کند.
 (۱) قرار ملاقات (۲) مراسم انتخاب، گشایش (۳) تشریفات مذهبی (۴) ثبت نام

۴۱- گزینه «۴» تلاش برای نتیجه‌گیری در مورد ادبیات پست‌مدرن، نه تنها دشوار بلکه احمقانه است چرا که این ادبیات شامل سبک‌ها و عناصر مختلف است.
 (۱) الهام بخشیدن (۲) سزاوار بودن (۳) پیشگویی کردن (۴) شامل شدن

۴۲- گزینه «۱» هیچ سختی‌ای وجود ندارد که با شجاعت و اراده قابل حل نباشد.
 (۱) اراده (۲) قدردانی (۳) گمانه‌زنی (۴) همبستگی

۴۳- گزینه «۳» به سربازها دستور داده شد که به هیچ‌وجه از آن گیاه تغذیه نکنند چون سمی بود. در عین حال اگر چنین کاری نمی‌کردند از گرسنگی می‌مردند.
 (۱) نوب، بدیع (۲) یدکی (۳) سمی، مضر (۴) ماجراجو

۴۴- گزینه «۲» در طول این کار، آنتونی به‌عنوان رأس جنبش حقوق زنان موردشناخت عامه قرار گرفت. اما مقاله‌نویسان مردی که ناجوانمردانه وی را مورد تمسخر قرار دادند، دیدگاه نسبتاً خوبی به او داشتند.
 (۱) خودمختار (۲) ناخوشایند (۳) ناسازگار (۴) سنجیده، عاقلانه

سؤالات جغرافیای سیاسی

مجموعه دروس تخصصی (روش تحقیق در جغرافیا، جغرافیای سیاسی (مبانی و ایران)، اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک، نظریه‌های جغرافیای سیاسی)

- ۱- کدام روش نمونه‌گیری برای انتخاب نمونه‌ها از جامعه‌ای که شناسایی و دسترسی به اعضای آن دشوار است، مناسب است؟
 (۱) گروه‌های پنهانی (۲) گلوله برفی (۳) احتمالی ساده (۴) در دسترس
- ۲- در صورتی که پژوهشگری به مقایسه میانگین‌های بیش از دو گروه علاقه‌مند باشد و مفروضه‌های تحلیل واریانس را نداشته باشد، از کدام آزمون ناپارامتری می‌تواند استفاده نماید؟
 (۱) کروسکال‌والیس (۲) میانه (۳) یو من‌ویتنی (۴) ویلکاکسون
- ۳- کدام نوع اعتبار (روایی) در تحقیقات علمی به قابلیت تعمیم‌پذیری یافته‌های پژوهش مرتبط است؟
 (۱) سازه (۲) محتوایی (۳) درونی (۴) بیرونی
- ۴- در کدام مقیاس‌های اندازه‌گیری می‌توان از کلیه آزمون‌های آماری پارامتریک و ناپارامتریک استفاده کرد؟
 (۱) رتبه‌ای و نسبی (۲) رتبه‌ای و فاصله‌ای (۳) فاصله‌ای و نسبی (۴) اسمی و فاصله‌ای
- ۵- کدام مورد، براساس شیوه‌ی رفرنس‌دهی APA درست تنظیم شده است؟
 (۱) Hall, Tim, and Heather Barrett. "General geography". Routledge, 2018.
 (۲) Hall, T., & Barrett, H. (2018). *General geography*. Routledge.
 (۳) Hall, Tim, and Heather Barrett. *General geography*. Routledge, 2018.
 (۴) Hall, T. and Barrett, H., 2018. *General geography*. Routledge.
- ۶- کدام عبارت در ارتباط با پژوهش‌های مشاهده‌ای غیرساختاریافته صحیح است؟
 (۱) معادل مصاحبه ساختاریافته است.
 (۲) روش آن ثبت و تحلیل رسمی - موردی است.
 (۳) پایبند قوانین رسمی و اصول تحقیقات موردی است.
 (۴) مشاهده‌گر به دنبال توصیف و فهم پدیده موردنظر و در جریان کار است.
- ۷- متغیری که مشخص می‌کند یک ارتباط مورد نظر چگونه در موقعیت‌ها یا شرایط مختلف تغییر می‌کند، کدام است؟
 (۱) وابسته (۲) واسطه‌ای (۳) تعدیل‌کننده (۴) مستقل
- ۸- کدام گزینه در خصوص فرضیه و سؤال صحیح است؟
 (۱) سؤال در علوم اجتماعی رایج‌تر از علوم طبیعی است.
 (۲) سؤال پژوهش جهت‌دار است ولی فرضیه بدون جهت است.
 (۳) برای پژوهش‌های توصیفی و استقرایی فرضیه مناسب‌تر است.
 (۴) برای پژوهش‌های تبیینی و قیاسی سؤال مناسب‌تر است.
- ۹- کدام پژوهش پس از بروز رویداد انجام می‌شود و نتایج آن برای جلوگیری از تکرار رویدادها و وقایع نامطلوب یا توسعه وقایع و رویدادهای مطلوب، مورد استفاده قرار می‌گیرد؟
 (۱) همبستگی (۲) علی - مقایسه‌ای (۳) توصیفی (۴) تجربی
- ۱۰- مدل‌های مفهومی تولیدشده از پدیده‌های جغرافیایی که یک نمایش ساده‌شده رایانه‌ای از توصیف مکانی، زمانی و موضوعی پدیده‌های جغرافیایی است، چه نامیده می‌شود؟
 (۱) سیستم تصویر (۲) رستر (۳) بردار (۴) داده مینا
- ۱۱- مزیت «بحث گروهی» نسبت به «مصاحبه گروهی» برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش چیست؟
 (۱) تصمیم‌گیری (۲) پویایی (۳) سازمان‌دهی (۴) حل مشکل
- ۱۲- کدام طیف اندازه‌گیری دارای ویژگی‌های ترتیب‌پذیری و تجمع‌پذیری بوده و در آغاز عباراتی قرار می‌گیرد که مبین شدیدترین حالت گرایش مثبت و منفی است؟
 (۱) گاتمن (۲) لیکرت (۳) بوگاردوس (۴) فاصله اجتماعی

۲۹- در کدام قرارداد، ایران به حوزه‌های نفوذ تقسیم شد؟

- (۱) قرارداد گلستان در سال ۱۸۱۳ میلادی
 (۲) قرارداد ترکمنچای در سال ۱۸۲۸ میلادی
 (۳) قرارداد روسیه و انگلستان در سال ۱۹۰۷ میلادی
 (۴) قرارداد روسیه و آلمان در سال ۱۹۳۹ میلادی

۳۰- تمرکز قدرت سیاسی و اداری در جمهوری اسلامی ایران از چه نوعی است؟

- (۱) تمرکز اکتسابی فضایی
 (۲) تمرکز اکتسابی ساختی
 (۳) تمرکز ذاتی فضایی
 (۴) تمرکز ذاتی ساختی

۳۱- حدّ نهایی مالکیت و حاکمیت کشورها در قلمرو دریاها کجاست؟

- (۱) خط منصف
 (۲) حدّ دریای سرزمینی
 (۳) حدّ فلات قاره
 (۴) حدّ منطقه انحصاری - اقتصادی

۳۲- مفهوم «زوال فاصله» در جغرافیای انتخابات، ناظر بر کدام مورد است؟

- (۱) میان شناخت و فاصله رابطه مثبت است.
 (۲) سرشناس نبودن، ارتباط مستقیمی با کاستی آرا دارد.
 (۳) موفقیت تابع پدیده همسایگی و همجواری فاصله‌ای است.
 (۴) عدم موفقیت در انتخاب شدن تابع عدم کارکرد در بخش‌های قبلی است.

۳۳- دلیل عدم تعیین مرز دریایی میان ایران و کویت در خلیج فارس چیست؟

- (۱) عدم توافق دو کشور در ارتباط با سکوی قاره و جزیره وره
 (۲) عدم توافق دو کشور در ارتباط با منابع مشترک
 (۳) عدم توافق دو کشور بر سر تعیین خطّ میانه
 (۴) عدم توافق دو کشور بر سر تعیین خطّ مبدأ

۳۴- شهر «بوجا» جزو کدام نوع از پایتخت‌ها محسوب می‌شود؟

- (۱) ابداعی
 (۲) انتقالی
 (۳) فدرال
 (۴) کلاسیک و قدیمی

۳۵- از منظر تاریخی، تفاوت حکومت امپراطوری و حکومت پادشاهی چیست؟

- (۱) در حکومت امپراطوری، اقوام زیرمجموعه از خودمختاری دینی و اجتماعی برخوردارند، لیکن در حکومت پادشاهی چنین اختیاراتی برای اقوام وجود ندارد.
 (۲) در حکومت پادشاهی، نظام سیاسی براساس وجود یک ملت شکل می‌گیرد، در حالی که در حکومت امپراطوری حکومت دربرگیرنده بیش از یک ملت است.
 (۳) حکومت پادشاهی فدرال می‌باشد، در حالی که حکومت امپراطوری به صورت تک‌ساخت است.
 (۴) حکومت پادشاهی مشروطه است، لیکن حکومت امپراطوری مطلقه است.

۳۶- مرزهای دریایی و فلات قاره ایران در خلیج فارس با کدام گروه از کشورها تعیین و تحدید نشده است؟

- (۱) عراق، عربستان، قطر
 (۲) عربستان، عمان، امارات متحده عربی
 (۳) امارات متحده عربی، بحرین، عراق
 (۴) عراق، کویت، امارات متحده عربی

۳۷- مسیر میان دهانه ذوالفقار تا دشت هشتادان و مسیر رودخانه هریرود، توسط چه کسی تعیین حدود شد؟

- (۱) فخرالدین آلتای
 (۲) ژنرال گلدسمید
 (۳) ژنرال مک لین
 (۴) ژنرال هولدیچ

۳۸- هسته اولیه ملت در ایران، در اثر کدام رویداد شکل گرفت؟

- (۱) تهاجم مقدونیان در سال ۳۳۰ پیش از میلاد
 (۲) تداوم حکومت اشکانیان به مدت نزدیک به ۵۰۰ سال
 (۳) تأسیس سلسله هخامنشیان در سال ۵۵۰ پیش از میلاد
 (۴) تأسیس اتحادیه اقوام ایرانی در سال ۷۲۶ پیش از میلاد

۳۹- پیش از جنگ جهانی اول، عامل تعیین‌کننده بقای ایران و تثبیت حدود آن، کدام عامل بود؟

- (۱) اقتدار داخلی
 (۲) توازن قوا میان روسیه و انگلستان
 (۳) ضعف هند و عثمانی در همجواری ایران
 (۴) ظهور قدرت‌های جدید اروپایی

۴۰- شهرهای گناباد، فردوس و قاین در کدام لایه از فلات ایران قرار دارند؟

- (۱) لایه ترکیبی و مرکزی
 (۲) لایه حاشیه‌ای و بیرونی
 (۳) لایه کویر و صحرای داخلی
 (۴) لایه سخت و اسکلت فلات

۴۱- کدام کشور به دلیل موقعیت ژئوپلیتیکی از منظر تاریخی، وضعیت غیرمعمول و آشفته‌ای را سیری نموده است؟

- (۱) ترکیه
 (۲) لهستان
 (۳) عراق
 (۴) فرانسه

پاسخنامه جغرافیای سیاسی

مجموعه دروس تخصصی (روش تحقیق در جغرافیا، جغرافیای سیاسی (مبانی و ایران)، اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک، نظریه‌های جغرافیای سیاسی)

۱- گزینه «۲» روش نمونه‌گیری گلوله برفی در مواردی که دسترسی به افرادی که دارای ویژگی‌های مورد نظر محقق می‌باشند، مشکل است، مورد استفاده قرار می‌گیرد. نمونه‌گیری گلوله برفی، یک روش نمونه‌گیری غیر احتمالی می‌باشد برای مواقعی که این واحدها یا نمونه‌های جامعه بسیار کمیاب بوده یا بخش کوچکی از یک جامعه خیلی بزرگ را تشکیل می‌دهند! در این روش، پژوهشگر پس از شناسایی یا انتخاب اولین واحد نمونه‌گیری، از آن برای شناسایی و انتخاب دومین واحد نمونه‌گیری استفاده می‌کند. به همین ترتیب واحدهای دیگر نمونه شناسایی و انتخاب می‌شوند. این نمونه‌گیری می‌تواند به دو صورت خطی و غیر خطی اجرا گردد.

در روش نمونه‌گیری گروه‌های پنهانی، سعی بر این است که گروه‌هایی که به علت دارا بودن مشکلات خاص اجتماعی، از طریق روش‌های معمول نمونه‌گیری قابل دسترس نیستند، از آن‌ها اطلاعات جمع‌آوری و نمونه‌گیری شود؛ مانند افرادی که ایدز دارند (رد گزینه ۱).

در روش نمونه‌گیری احتمالی ساده، هر یک از واحدهای جامعه آماری شانس یکسان برای انتخاب شدن در نمونه را دارند و همه افراد برای انتخاب شدن در دسترس هستند (رد گزینه ۳).

در روش نمونه‌گیری در دسترس یا اتفاقی، افراد جامعه بر اساس راحتی نسبی دسترسی به آن‌ها تعریف می‌شوند که به آن، نمونه‌گیری اقتضایی هم گفته می‌شود (رد گزینه ۴).

۲- گزینه «۱» در صورتی که پژوهشگری به مقایسه میانگین‌های بیش از دو گروه علاقه‌مند باشد و مفروضه‌های تحلیل واریانس را نداشته باشد، از آزمون ناپارامتری کروسکال والیس می‌تواند استفاده کند. آزمون کروسکال والیس، یک آزمون ناپارامتری است که برای مقایسه سه یا بیش از سه گروه مستقل که در سطح رتبه‌ای اندازه‌گیری می‌شوند، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این آزمون، تحلیل واریانس یک‌طرفه رتبه‌ای مدنظر می‌باشد و تفاوت‌های موجود در محل توزیع را تعیین می‌کند. در این آزمون، نیازی به دانستن توزیع مشاهدات نیست.

آزمون میانه، این آزمون از ساده‌ترین و مناسب‌ترین آزمون‌های ناپارامتری برای تجزیه و تحلیل داده‌های اسمی در یک گروه است. زمانی از این آزمون استفاده می‌کنیم که ببینیم توزیع داده‌ها طبیعی است یا طبیعی نیست (رد گزینه ۲).

آزمون یومن ویتنی، روش غیر پارامتری برای تعیین اختلاف نمره‌های یک یا چند متغیر در دو گروه مستقل است؛ به عبارت دیگر عمومی‌ترین آزمون برای تعیین تفاوت بین توزیع‌های دو نمونه مستقل است (رد گزینه ۳).

آزمون ویلکاکسون، زمانی از این آزمون استفاده می‌شود که از یک جامعه آماری، تنها یک گروه به‌عنوان نمونه انتخاب و سپس این گروه را از لحاظ یک یا چند متغیر وابسته، قبل و پس از ارائه متغیر مستقل مورد بررسی قرار دهیم؛ به عبارت دیگر با استفاده از این آزمون، تغییرات قبل و پس از ارائه متغیر مستقل را با هم مقایسه می‌کنیم (رد گزینه ۴).

۳- گزینه «۴» روایی (اعتبار، صحت) و پایایی (قابلیت اطمینان) از مفاهیم اصلی و مهم در پژوهش و روش تحقیق هستند. روایی، بیانگر این است که آیا محقق و پژوهشگر واقعاً آن چیزی را که به دنبال آن بوده است، اندازه‌گیری کرده و نه چیز دیگری را. پایایی، یعنی پاسخ‌های داده‌شده توسط جامعه نمونه سازگار و نامتناقض با هدف، فرضیه و سؤال پژوهش بوده‌اند. همچنین بایستی در اعتبار تحقیق به ۱- اعتبار بیرونی، یعنی قابلیت تعمیم‌پذیری یافته‌های تحقیق و ۲- اعتبار محتوایی، یعنی به ارتباط محتوای تحقیق با هدف‌های تحقیق توجه شود.

اعتبار سازه بر این مطلب تأکید می‌کند که آزمون تا چه اندازه سازه نظری یا صفت مورد نظر را اندازه می‌گیرد. این سنجش مستلزم سه اقدام اساسی است: در ابتدا، سازنده آزمون باید صفت مورد نظر را به دقت تحلیل کند. در مرحله بعد، چگونگی ارتباط صفت با متغیرهای دیگر را مورد توجه قرار دهد و بعد از طریق آزمایش، معلوم کند که آیا این روابط فرضی واقعاً وجود دارند یا نه (رد گزینه ۱).

اعتبار محتوایی، هدف از این نوع اعتبار، ارزیابی این پرسش است که آیا محتوای ابزار قابلیت اندازه‌گیری هدف تعریف‌شده در تحقیق را دارد یا خیر (رد گزینه ۲).

اعتبار درونی، یعنی اعتبار یا توانا ساختن پژوهشگر در جمع‌آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن‌ها که پژوهشگر با حذف کلیه عوامل مداخله‌گر و تعبیر و تفسیر درست آن‌ها سر و کار دارد (رد گزینه ۳).

۴- گزینه «۳» در مقیاس‌های اندازه‌گیری فاصله‌ای و نسبی، از کلیه آزمون‌های پارامتریک و ناپارامتریک استفاده می‌شود. مقیاس‌های اندازه‌گیری را به چهار دسته طبقه‌بندی کرده‌اند: اسمی، ترتیبی، فاصله‌ای و نسبی.

ابتدایی‌ترین مقیاس اندازه‌گیری، مقیاس اسمی است. در این مقیاس، افراد یا اشیا بر اساس یک ملاک معین در طبقه‌ها که کیفی هستند و نه کمی، جایگزین می‌شوند. در این مقیاس، از آزمون‌های ضریب همبستگی فی استفاده می‌شود.

دومین مقیاس اندازه‌گیری، ترتیبی یا رتبه‌ای است که کلیه ویژگی‌های مقیاس اسمی را دارد. در این مقیاس، وضعیت نسبی اشیا یا افراد بدون تعیین فاصله بین آن‌ها بر اساس صفت معینی مشخص می‌شود. در این مقیاس، از آزمون‌هایی مانند همبستگی اسپیرمن، یومن ویتنی، کندال استفاده می‌شود. مقیاس فاصله‌ای دارای کلیه ویژگی‌های مقیاس‌های اسمی و ترتیبی است و علاوه بر آن‌ها در این مقیاس، فاصله هر صفت تا مبدأ آن نیز مشخص است. در این مقیاس، نه تنها ترتیب اشیا یا صفت‌های مورد اندازه‌گیری مشخص است بلکه فاصله بین واحدهای اندازه‌گیری نیز معلوم است. در این مقیاس، کلیه آزمون‌های آماری پارامتریک و غیر پارامتریک استفاده می‌شود.

مقیاس نسبی دارای کلیه ویژگی‌های مقیاس‌های فاصله‌ای، ترتیبی و اسمی است. این مقیاس بالاترین سطح اندازه‌گیری است و در آن، صفر واقعی وجود دارد. در این مقیاس برای مقایسه دو ارزش یا دو واحد می‌توان از نسبت استفاده کرد. در این مقیاس نیز کلیه آزمون‌های آماری پارامتریک و غیر پارامتریک استفاده می‌شود.

در گزینه‌های (۱) و (۲)، از مقیاس رتبه‌ای و در گزینه (۴)، از مقیاس اسمی در آزمون‌های آماری پارامتریک و غیر پارامتریک نمی‌توان استفاده کرد (رد گزینه‌های ۱، ۲ و ۴).

۵- گزینه «۲» برای نوشتن فهرست منابع و مأخذ، روش‌های متعددی وجود دارد. مهم‌ترین روش مورد استفاده جهت نوشتن فهرست منابع، روش APA است. روش APA، یک روش استاندارد برای نوشتن فهرست منابع است. روش APA توسط انجمن روانشناسی آمریکا ارائه شد. نحوه نگارش منابع در این روش زمانی که مقاله یا کتاب یک نویسنده داشته باشد، به صورت زیر است:

نام خانوادگی، نام یا حرف اول نام. (سال انتشار). عنوان مقاله (به صورت ایتالیک یا نوشته زاویه‌دار). نام مجله. شماره مجله: صفحه شروع و پایان. و زمانی که دو نویسنده داشته باشد، به صورت زیر:

نام خانوادگی، نام یا حرف اول نام & نام خانوادگی نویسنده دوم، نام یا حرف اول نام. (سال انتشار). عنوان مقاله (به صورت ایتالیک یا نوشته زاویه‌دار). نام مجله. شماره مجله: صفحه شروع و پایان.

با توجه به توضیحات داده شده و نحوه رفرنس‌دهی، گزینه (۲) صحیح است.

در گزینه‌های (۱) و (۳)، سال انتشار در آخر ذکر شده است (رد گزینه‌های ۱ و ۳).

در گزینه (۴) به جای علامت &، از واژه and استفاده شده است. همچنین سال انتشار کتاب نیز داخل پرانتز نمی‌باشد (رد گزینه ۴).

۶- گزینه «۴» مشاهده، یکی از روش‌های مؤثر و کارآمد در تحقیقات موردی است. اطلاعاتی را که محقق از طریق روش مشاهده می‌تواند کسب کند، کمتر می‌توان از طریق روش‌های دیگر به دست آورد؛ زیرا مشاهده به محقق اجازه می‌دهد که مستقیماً پدیده مورد مطالعه را ببیند و واقعیت را به صورت مستقیم یا بی‌واسطه درک کند. روش مشاهده انواع مختلفی دارد که عبارت‌اند از: مشاهده مستقیم، مشاهده نامرئی، مشاهده ناپیوسته، مشاهده غیر اکتشافی و مشاهده ساختاریافته و غیر ساختاریافته. در مشاهده ساختاریافته، ساز و کار و شرایط مشاهده توسط محقق از قبل تعیین شده است ولی در پژوهش‌های مشاهده‌ای غیر ساختاریافته، مشاهده‌گر به دنبال توصیف و فهم پدیده مورد نظر و در جریان کار است.

از مصاحبه‌های ساختاریافته در تحقیقات کمی استفاده می‌شود، در حالی که روش مشاهده بیشتر در تحقیقات کیفی استفاده می‌شود (رد گزینه ۱).

روش آن، ثبت وقایع و رویدادها می‌باشد ولی تحلیل رسمی و موردی انجام نمی‌دهد بلکه به دنبال توصیف و ریشه‌یابی پدیده‌های مورد مطالعه است و ممکن است تعداد بسیار زیادی از پدیده‌ها را مورد بررسی قرار دهد (رد گزینه ۲).

پایبند قوانین رسمی می‌باشد ولی در اصول تحقیقات موردی، از منابع و شواهد چندگانه برای بررسی یک پدیده موجود برای شناسایی شرایط رخداد پدیده و زمینه‌های آن، استفاده می‌شود (رد گزینه ۳).

۷- گزینه «۳» متغیر تعدیل‌کننده، تغییری است که مشخص می‌کند یک ارتباط مورد نظر چگونه در موقعیت‌ها یا شرایط مختلف تغییر می‌کند. این متغیر، تغییری است که به صورت مستقیم بر جهت رابطه یا میزان رابطه متغیرهای مستقل و وابسته می‌تواند مؤثر باشد. اثرات این متغیر قابل مشاهده و اندازه‌گیری است. به متغیر تعدیل‌کننده، گاهی متغیر مستقل فرعی نیز گویند؛ برای نمونه متغیر جنسیت در بررسی رابطه روش تدریس و یادگیری دانش‌آموزان، یک متغیر تعدیل‌کننده است. متغیرهای تحقیق بر اساس نوع مقادیری که می‌توانند اختیار کنند، به دو دسته متغیرهای کمی و کیفی تقسیم می‌شوند اما انواع متغیرها بر اساس نقش آن‌ها در تحقیق، عبارت‌اند از: متغیر مستقل، وابسته، واسطه‌ای و تعدیل‌کننده.

متغیر وابسته، تغییری است که تأثیر یا رابطه متغیر مستقل بر آن مورد بررسی قرار می‌گیرد؛ به عبارت دیگر پژوهشگر با دستکاری متغیر مستقل، درصد آن است که تغییرات حاصل را بر متغیر وابسته مطالعه نماید (رد گزینه ۱).

متغیر واسطه‌ای به عنوان رابط بین متغیر مستقل و وابسته قرار می‌گیرد. متغیر میانجی یا واسطه‌ای جهت یا شدت رابطه متغیر مستقل و وابسته را به صورت غیر مستقیم تحت تأثیر قرار می‌دهد. در یک تحلیل آماری، اثرات متغیر میانجی به عنوان اثر مستقیم مورد تحلیل قرار می‌گیرد (رد گزینه ۲).

متغیر مستقل، تغییری است که در پژوهش‌های تجربی به وسیله پژوهشگر دستکاری می‌شود تا تأثیر یا رابطه آن بر روی پدیده دیگری بررسی شود (رد گزینه ۴).

۸- گزینه «۱» فرضیه در حقیقت، پیش‌بینی یا انتظار پژوهشگر درباره چگونگی رابطه بین متغیرها و رفتارها یا حادثه‌های مورد مطالعه است. علوم اجتماعی به خاطر اینکه با انسان‌ها و مطالعات رفتاری و کنش‌های انسانی و جامعه، در ارتباط است و رفتارهای انسانی هم به دلیل قابل پیش‌بینی نبودن، سؤالات بیشتری را نسبت به علوم طبیعی ایجاد می‌کند. در علوم طبیعی، مطالعات پدیده‌های طبیعی بر اساس قوانین تجربی و فیزیکی و روش‌های کمی مطالعه می‌شود که معمولاً قابل نقض نیستند؛ زیرا قوانین در علوم طبیعی حکایت از وجود یک‌سری روابط پایدار میان اجسام و اشیا دارد که ثابت، همیشگی و تغییرناپذیرند.

گزینه این‌گونه باید بیان شود که سؤال پژوهش جهت‌دار نیست ولی فرضیه جهت‌دار است (رد گزینه ۲).

برای پژوهش‌های توصیفی و استقرایی، سؤال مناسب‌تر است. ارائه فرضیه در مطالعات توصیفی که به بیان نحوه پخش ویژگی‌ها و صفات افراد تحت مطالعه در جامعه می‌پردازد، لازم نیست (رد گزینه ۳).

برای پژوهش‌های تبیینی و قیاسی، فرضیه مناسب‌تر است. ساختن فرضیه در مطالعات تحلیلی که هدف مقایسه یافته‌ها در دو یا چند گروه متفاوت است، الزامی است (رد گزینه ۴).

۹- گزینه «۲» تحقیقات علی - مقایسه‌ای پس از بروز رویداد انجام می‌شود و نتایج آن برای جلوگیری از تکرار رویدادها و وقایع نامطلوب یا توسعه وقایع و رویدادهای مطلوب، مورد استفاده قرار می‌گیرد. در تحقیقات علی - مقایسه‌ای مهم‌ترین موضوع، کنترل متغیرها می‌باشد و به علت آنکه هم متغیر مستقل و هم متغیر وابسته پس از وقوع مورد بررسی قرار می‌گیرند، امکان کنترل دقیق وجود ندارد و محقق به شیوه‌هایی از قبیل! هم‌تاسازی، تحلیل کوواریانس، ایجاد گروه‌های همگن و استفاده از متغیرهای مزاحم به‌عنوان متغیر تبدیل‌کننده می‌تواند کنترل جزئی را اعمال کند. در تحقیق علی - مقایسه‌ای، هدف این است که از معلول (متغیر وابسته) به علت احتمالی (متغیر مستقل) برسیم و بدین لحاظ، این تحقیق گذشته‌نگر می‌باشد.

تحقیقات همبستگی یا همخوانی، این تحقیقات برای کسب اطلاع از وجود رابطه بین متغیرها انجام می‌پذیرد ولی در آن‌ها، الزاماً کشف رابطه علت و معلولی مورد نظر نیست؛ در این تحقیقات هدف، نشان دادن همبستگی‌های متغیرهای تحقیق است که به دو شکل مثبت و منفی وجود دارند (رد گزینه ۱).

در تحقیقات توصیفی، محقق به دنبال چگونه‌بودن موضوع است و می‌خواهد بداند پدیده، متغیر، شیء یا مطلب چگونه است؛ به عبارت دیگر، این تحقیق وضع موجود را بررسی می‌کند و به توصیف منظم و نظام‌دار وضعیت فعلی آن می‌پردازد و ویژگی‌ها و صفات آن را مطالعه و در صورت لزوم، ارتباط بین متغیرها را بررسی می‌نماید. تحقیقات توصیفی هم جنبه کاربردی دارد و هم جنبه بنیادی (رد گزینه ۳).

تحقیق تجربی، یک ماهیت علت و معلولی دارد و هدف از آن، یافتن تأثیرات منفی یا مثبت یک متغیر در کل تحقیق است. این تحقیقات بر اساس وجه مشخصه اصلی خود، یعنی کنترل متغیرها و مشاهده پدیده و سنجش رابطه علت و معلولی بین متغیرها و حضور فعال محقق در صحنه آزمایش شناخته می‌شوند. اگرچه بخش عمده تحقیقات علوم تجربی و طبیعی در آزمایشگاه‌ها و با کنترل دقیق متغیرها انجام نمی‌پذیرد، این‌گونه تحقیقات منحصراً در حوزه علوم تجربی و طبیعی انجام نمی‌شود بلکه در سایر حوزه‌ها نیز از آن استفاده می‌شود (رد گزینه ۴).

۱۰- گزینه «۴» مدل‌های مفهومی تولیدشده از پدیده‌های جغرافیایی که یک نمایش ساده‌شده رایانه‌ای از توصیف مکانی، زمانی و موضوعی پدیده‌های جغرافیایی است، مدل داده مبنای نامیده می‌شود. به‌کارگیری روش‌های مدل‌سازی داده مبنای امروزه در پژوهش‌ها قابل توجه محققان قرار گرفته است. عملکرد این مدل‌ها مبتنی بر یافتن رابطه‌ای بین داده‌های ورودی و خروجی یک سیستم، بدون درک صریحی از فرایندهای فیزیکی روی داده در آن سیستم است. البته دانش فرد متخصص در مورد فرایندهای فیزیکی مرتبط با سیستم می‌تواند به بهبود انتخاب متغیرها و نتایج حاصل از به‌کارگیری مدل منتهی شود. از مهم‌ترین روش‌های مدل‌سازی داده مبنای، می‌توان به رگرسیون خطی چندگانه (MLR)، نزدیک‌ترین همسایه (KNN)، شبکه‌های عصبی مصنوعی (ANN) و سیستم‌های استنتاج عصبی - فازی تطبیقی (ANFIS) اشاره کرد.

عملکرد یک سیستم تصویر، این‌گونه است که به صورت سیستماتیک، موقعیت نقاط را از روی سطح کره با استفاده از الگوریتم‌های ریاضی بر روی یکی از سطوحی مانند مخروط‌ها، استوانه‌ها و سطوح تصویر می‌کند (رد گزینه ۱).

مدل رستری شامل مجموعه‌ای از نقاط یا سلول‌هایی است که عوارض زمین را در یک شبکه منظم می‌پوشاند، به طوری که کل سطح گرافیکی نقشه به شبکه‌ای از سلول‌های ریز و منظم که پیکسل نیز نامیده می‌شود، تقسیم می‌شود. هر لایه اطلاعات در مدل رستری، مجموعه‌ای از این پیکسل‌ها و مقادیر مربوط به آن‌هاست (رد گزینه ۲).

در مدل برداری، عوارض جهان واقعی به‌وسیله عناصر هندسی مثل نقطه، خط و سطح نمایش داده می‌شوند. تصاویر مدل برداری که از خطوط و منحنی‌های کوچک تشکیل شده‌اند، بر اساس تئوری‌های ریاضی ساخته شده‌اند. هر یک از خطوط و منحنی‌ها در تصویر می‌توانند به یک مقدار رنگ برای نشان دادن آن اختصاص داده شده باشند (رد گزینه ۳).

۱۱- گزینه «۲» مزیت بحث گروهی نسبت به مصاحبه گروهی برای جمع‌آوری داده‌های پژوهش، در پویایی آن است. در مصاحبه‌های گروهی، مصاحبه شونده‌گان در مکانی مخصوص دعوت می‌شوند و پس از برگزاری موضوع تحقیق در قالب یک پرسشنامه ساختاریافته، نظرات خود را منعکس می‌کنند. درحالی‌که هدف در بحث گروهی، دستیابی به ادراکات و رفتارهای گروهی از افراد می‌باشد که در مورد موضوعی خاص، به صورت برنامه‌ریزی شده انجام می‌گردد. در بحث گروهی، تأکید بر تعامل میان اعضای گروه می‌باشد و به جای اینکه تسهیل‌گر سؤال نماید، اعضای گروه به ارتباط با یکدیگر و تبادل نظر

در مورد تجربیات خود، تشویق می‌شوند. خصوصیت اصلی که بحث گروهی را متمایز می‌کند، آگاهی و اطلاعاتی است که از طریق تعامل بین شرکت‌کنندگان ایجاد می‌شود. در بحث گروهی، پویایی گروه بر کمیت و کیفیت اطلاعات می‌افزاید و تعامل برقرار شده در گروه، گروه منتخب را به‌عنوان فراتر و با کیفیت‌تر از مصاحبه‌های گروهی مطرح می‌سازد.

تصمیم‌گیری در کلیه پژوهش‌ها اتفاق می‌افتد و مختص بحث گروهی یا مصاحبه گروهی نیست. در ضمن تصمیم‌گیری مؤلفه مشترک بین بحث گروهی و مصاحبه گروهی است (رد گزینه ۱).

سازمان‌دهی پژوهش درباره کلیات و نحوه جمع‌آوری و نگارش اطلاعات به‌دست آمده می‌باشد. سازمان‌دهی نیز مؤلفه مشترک بحث گروهی و مصاحبه گروهی می‌باشد؛ زیرا این دو روش نیازمند سازمان‌دهی برای جمع‌آوری اطلاعات می‌باشند (رد گزینه ۳).

هدف هر پژوهشی، حل مشکل است؛ به عبارت دیگر فلسفه هر پژوهشی، مطالعه و یافتن اطلاعاتی برای حل مشکلات جامعه می‌باشد و فقط نحوه انجام و روش تحقیق آن‌ها متفاوت است. هدف بحث گروهی و مصاحبه گروهی نیز حل مشکل است و در این زمینه هم با هم مشترک هستند و مزیتی نسبت به هم ندارند (رد گزینه ۴).

۱۲- گزینه «۱» طیف‌های نگرش، تعدادی عبارت نگرشی هستند که پاسخگو نظر موافق یا مخالف خود را نسبت به آن‌ها ابراز می‌دارد. طیف گاتمن شامل مجموعه‌ای از گویه‌هاست که در رابطه با نگرش فرد نسبت به یک موضوع تنظیم شده است. گویه‌ها برحسب دشواری، پیچیدگی یا ارزش وزنی مرتب می‌شوند و موافقت یا تأیید یک گویه، موافقت با سایر گویه‌های کم‌وزن‌تر را به دنبال دارد. عبارات مقیاس گاتمن دارای ویژگی‌های ترتیب‌پذیری و جمع‌پذیری است؛ یعنی اینکه عبارت‌ها از ترتیب منطقی برخوردار بوده و در آغاز عبارتی قرار می‌گیرد که مبین شدیدترین حالت گرایش مثبت یا منفی باشد و در عبارات بعدی، به تدریج از شدت آن کاسته می‌شود.

طیف لیکرت، این طیف را لیکرت که از سال ۱۹۳۹، مدیریت بخش بررسی‌های افکار عمومی را در وزارت کشاورزی آمریکا برعهده داشت، ارائه داد. این طیف از پنج قسمت مساوی تشکیل شده است و محقق متناسب با موضوع تحقیق، تعدادی گویه در اختیار پاسخگو قرار می‌دهد تا گرایش خود را درباره آن مشخص نماید. طیف از گرایش کاملاً موافق تا گرایش کاملاً مخالف کشیده می‌شود (رد گزینه ۲).

طیف بوگاردوس، این طیف را که به طیف فاصله اجتماعی نیز معروف است، در دانشگاه کالیفرنیا جنوبی طراحی کرد. براساس این طیف، سعی می‌گردد میزان پذیرش یا طرد یک فرد یا گروه به‌وسیله افراد یا گروه‌های دیگر مورد سنجش قرار گیرد. در این طیف، سه وضعیت با هفت درجه وجود دارد که فرد می‌تواند تمایل یا عدم تمایل خود را نسبت به فرد یا موضوعی در یکی از درجات طیف مشخص کند (رد گزینه ۳).

طیف فاصله اجتماعی همان طیف بوگاردوس می‌باشد (رد گزینه ۴).

۱۳- گزینه «۳» احتمال رد کردن فرضیه صفر (H_0) اشتباه، بیانگر توان آزمون است. توان یک آزمون را توسط کمیت $(1-\beta)$ سنجش می‌کنند. این کمیت نشان‌دهنده احتمال رد کردن فرضیه H_0 است، وقتی که اشتباه است و باید رد شود. فرضیات آماری به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۱- فرض صفر که با حرف H نشان داده می‌شود. به کمک این فرضیه، محقق قادر خواهد بود فرضیه تحقیق را ارزشیابی کند. این فرضیه نشان‌دهنده وجود عدم تفاوت بین متغیرهاست. فرضیه صفر نشان می‌دهد که یک رابطه دقیق و قطعی بین دو متغیر وجود دارد. در اصل، این فرض بیان می‌کند که همبستگی بین دو متغیر صفر است و هیچ تفاوت معنی‌داری بین آن‌ها وجود ندارد. در فرضیه صفر، همواره فرض می‌کنیم هرگونه تفاوت بین متغیرها به واسطه خطاها و نوسانات نمونه‌گیری تصادفی است و نه به دلیل تفاوت واقعی بین متغیرها. در تنظیم فرضیه صفر، باید توجه داشت که بتوان آن را برای رد احتمالی در پژوهش مورد آزمون قرار داد و بعد از رد آن، فرضیه‌های مقابل را بتوان آزمون و تأیید کرد.

۲- فرض خلاف یا فرض یک که با حرف H_1 نشان داده می‌شود. برای تدوین این فرضیه از فرضیه‌های تحقیقی استفاده می‌شود. از آنجایی که فرض خلاف معمولاً انتظار محقق درباره نتایج تحقیق را نشان می‌دهد؛ به همین دلیل کاملاً منطبق بر فرضیه‌های تحقیقی است. باید به این نکته اشاره کرد که فرض صفر و خلاف نباید با هم هیچ تداخلی داشته باشند.

خطای نوع اول (α)، یعنی احتمال رد فرض صفر است وقتی فرض صفر درست باشد که در واقع، همان سطح معنی‌داری آزمون است؛ به عبارت دیگر یعنی فرض صفر درست باشد و آزمون فرض آن را رد نماید (رد گزینه ۱).

خطای نوع دوم (β)، یعنی احتمال رد فرض یک است وقتی فرض یک درست باشد، درحالی‌که در توان آزمون، واقعاً فرض صفر است؛ به عبارت دیگر یعنی فرض صفر درست نباشد و آزمون فرض آن را قبول کند (رد گزینه ۲).

سطح معنی‌داری، یعنی میزان خطایی که در رد فرض صفر مرتکب می‌شویم. برای تعیین سطح معنی‌داری، از آزمون‌های آماری مناسب استفاده می‌کنیم که با گزینه (۱) همخوانی دارد (رد گزینه ۴).

۱۴- گزینه «۳» این سؤال به روش نمونه‌گیری سهمیه‌ای اشاره می‌کند. نمونه‌گیری سهمیه‌ای، روشی از نمونه‌گیری غیر احتمالی است که در آن، برای هر یک از طبقات یا زیرگروه‌های جامعه مورد مطالعه سهمیه‌ای در نظر گرفته می‌شود. روش انتخاب به صورت غیر احتمالی و از بین افراد در واحدهای در دسترس است اما متناسب با تعداد هر یک از طبقات یا گروه‌های تشکیل‌دهنده جامعه آماری انجام می‌پذیرد. پاسخ صحیح، گزینه (۳) خواهد بود. سهم نمونه خانوار ۳ نفره، ۲۵ درصد یعنی ۸ خانوار خواهد بود.

۲۸- گزینه «۲» منظور از فلات قاره، بستر و زیربستر دریا در مناطق زیردریایی متصل به ساحل و خارج از منطقه دریای سرزمینی است. فلات قاره تا عمق ۲۰۰ متر یا ماورای آن تا جایی که ژرفای دریا امکان بهره‌برداری از منابع طبیعی را بدهد، امتداد دارد که کلیه کشورها می‌توانند بر بستر فلات قاره با موافقت کشور ساحلی کابل‌گذاری و لوله‌کشی کنند ولی حق انحصاری برای کشور ساحلی می‌باشد.

حقوق دولت ساحلی در منطقه فلات قاره انحصاری است؛ به این معنی که اگر دولت ساحلی در پی کاوش یا بهره‌برداری از منابع طبیعی فلات قاره خود برنیاید، هیچ کشور دیگری نمی‌تواند چنین عملیاتی انجام دهد، مگر با رضایت صریح کشور ساحلی (رد گزینه ۱).

حقوق کشور ساحلی بر فلات قاره بر وضع قانونی آب‌های روی آن یا فضای بالای آن تأثیرگذار نیست. چون آب روی فلات قاره با بستر فلات قاره همیشه منطبق نیست و بستر فلات قاره قواعد و قوانین خاص خود را دارد (رد گزینه ۳).

چنانچه کشور ساحلی در پی کاوش و بهره‌برداری از منابع طبیعی فلات قاره اقدام نکند، دیگر کشورها نمی‌توانند اقدام کنند؛ زیرا بستر فلات قاره حق انحصاری کشور ساحلی می‌باشد و حق هرگونه برداشت از منابع، مختص این کشور می‌باشد (رد گزینه ۴).

۲۹- گزینه «۳» قرارداد سال ۱۹۰۷ میلادی در سن پترزبورگ، پایتخت روسیه، بین دولت‌های روس و انگلیس امضا شد. به موجب این قرارداد ایران به سه منطقه تقسیم شد. قسمت شمال تحت نفوذ روسیه، قسمت جنوب تحت نفوذ بریتانیا و یک منطقه هم بی‌طرف که تحت نفوذ دولت ایران بود. حوزه نفوذ روسیه در ایران از قصر شیرین و اصفهان و یزد و خواف می‌گذشت و به نقطه برخورد مرز ایران و روسیه و افغانستان می‌رسید. حوزه نفوذ انگلستان شامل جنوب شرقی ایران در شرق خطی که از بندرعباس به کرمان و بیرجند می‌رسید، قرار داشت. منطقه بی‌طرفی نیز تحت نفوذ حکومت مرکزی ایران بود.

قرارداد گلستان در پی جنگ‌های ایران و روسیه در دوره قاجار و بین این دو کشور امضا شد که سرزمین‌های گنجه، قره‌باغ، باکو، شروان و شماری دیگر از ایران جدا شدند (رد گزینه ۱).

قرارداد ترکمنچای بعد از قرارداد گلستان و در پی جنگ‌های ایران و روسیه در دوره قاجار و بین این دو کشور در روستای ترکمنچای امضا شد که ایالت‌هایی مانند ایروان و نخجوان از ایران جدا شدند. سرزمین‌های جداشده از ایران در این قرارداد، امروز بخشی از ارمنستان، جمهوری آذربایجان و ترکیه هستند (رد گزینه ۲).

قرارداد روسیه و آلمان در سال ۱۹۳۹، بین شوروی و آلمان نازی امضا شد که در آن، طرفین معاهده متعهد شدند که در عملیات‌های نظامی علیه یکدیگر شرکت نکنند که به «عهدنامه عدم تجاوز» مشهور است (رد گزینه ۴).

۳۰- گزینه «۳» تمرکز ذاتی فضایی، حالتی است که قدرت سیاسی - اداری کاملاً در دست حکومت مرکزی است و استان‌ها یا ایالت‌های یک کشور از لحاظ حاکمیتی و قانون‌گذاری، کاملاً وابسته به حکومت مرکزی و تصمیم‌گیری آن هستند؛ نظیر ایران و بیشتر کشورهای بسیط متمرکز در جهان.

تمرکز اکتسابی فضایی، حالتی است که حکومت مرکزی اقتدار تصمیم‌گیری واحدهای فضایی را که به موجب قانون اساسی یا سایر قوانین به آن‌ها سپرده شده است، از آن‌ها سلب می‌کند؛ نظیر کشورهای فدرال که به صورت بسیط درآمدند؛ مانند هند (رد گزینه ۱).

تمرکز اکتسابی ساختی، حالتی است که رأس حکومت می‌کوشد قدرت را از نهادهای ساختی حکومت سلب کند و در دست خود نگه دارد؛ نظیر عراق در دوره صدام حسین و ترکمنستان و ایران در دوره شاه پهلوی (رد گزینه ۲).

تمرکز ذاتی ساختی، حالتی است که تمام قدرت در دست رئیس حکومت است و نوعی اقتدار مطلق وجود دارد؛ نظیر حکومت‌های مطلقه شاهنشاهی، سلطانی و قبیله‌ای (رد گزینه ۴).

۳۱- گزینه «۳» فلات قاره در کف آب‌های ساحلی قرار دارد و مطابق کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاهای، به روش‌های مختلف تعیین می‌شود. فلات قاره طبق ماده ۷۶ کنوانسیون، متشکل از بستر و زیر بستر مناطق زیر آب در ماورای دریای سرزمینی و در امتداد دامنه طبیعی قلمرو کشور تا لبه بیرونی حاشیه قاره تا مسافت ۲۰۰ مایلی دریا می‌باشد که حدّ نهایی مالکیت و حاکمیت قلمرو دریایی کشورهاست.

خط منصف بیشتر برای تعیین مرز رودخانه‌ها به کار می‌رود که رودخانه را به دو قسمت مساوی تقسیم می‌کند. همچنین خط منصف در بخش‌هایی از دریا که عرض دریا کمتر از حدّ لازم است، ملاک عمل قرار می‌گیرد (رد گزینه ۱).

معمولاً مرز دریای سرزمینی از حدّ جزر یا اثری که آب دریا در پایین‌ترین حدّ خود در ساحل به جا می‌گذارد، اندازه‌گیری می‌شود. خطی که در امتداد علامت جزر ترسیم می‌شود، خط مبدأ نام دارد و بر اساس این خط، عرض دریای سرزمینی و سایر مناطق دریایی اندازه‌گیری و تعیین می‌شود. مرز دریای سرزمینی معمولاً بین ۳ تا ۱۲ مایل متغیر است (رد گزینه ۲).

منطقه انحصاری - اقتصادی، منطقه‌ای است در ماورا و مجاور دریای سرزمینی که تابع مقررات دریایی است. تحت این قوانین، حقوق و حوزه صلاحیت قضایی دولت ساحلی و حقوق و آزادی‌های سایر دولت‌ها با مواد مربوط به این کنوانسیون مشخص می‌شود. عرض این منطقه نباید از ۲۰۰ مایل دریایی تجاوز کند و اساس آن، همان خط مبدأ دریای سرزمینی است (رد گزینه ۴).

۳۲- گزینه «۲» جغرافیای انتخابات، یکی از شاخه‌های جغرافیای سیاسی است که بر محدوده‌های جغرافیایی به‌عنوان بستری برای انتخاب نمایندگان در سطوح محلی، منطقه‌ای و ملی متمرکز شده است. زوال فاصله در جغرافیای انتخابات، بر این نکته تأکید دارد که این رویداد مرتبط با پدیده دوستان و همسایگان است. به این مفهوم که در رأی‌دادن به یک نامزد خاص، سرشناس نبودن ارتباط مستقیمی با کاستی آرا دارد؛ به عبارتی ارتباط میان شناخت یک نامزد انتخاباتی با فاصله جغرافیایی از حوزه انتخاباتی او رابطه‌ای معکوس است.

میان شناخت و فاصله ارتباط معکوس وجود دارد؛ به عبارتی هرچه فاصله از کاندیدها بیشتر باشد، شناخت کمتری نسبت به وی وجود دارد (رد گزینه ۱). بخشی از موفقیت در انتخابات تابع پدیده همسایگی و همجواری فاصله‌ای است؛ یعنی اثر دوستان و همسایگان در رأی‌دهی به نامزد انتخاباتی، مهم‌ترین بخش اثرگذار جغرافیایی در جغرافیای انتخابات نمی‌باشد؛ زیرا در شکل‌گیری الگوهای رأی‌گیری عوامل زیادی دخیل هستند (رد گزینه ۳). عدم موفقیت در انتخاب‌شدن تابع متغیرهای اجتماعی، اقتصادی و سیاسی متفاوتی می‌باشد (رد گزینه ۴).

۳۳- گزینه ۴ عدم توافق دو کشور ایران و کویت در خلیج فارس بر سر تعیین خط مبدأ، دلیل عدم تعیین مرز دریایی این دو کشور می‌باشد. خط مبدأ اجمالی ایران از دهانه اروندرود از تقاطع خط تالوگ به خط جزر دهانه رودخانه تشکیل شده و آخرین نقطه در خلیج گواتر می‌باشد که کشور ایران و کویت در این‌باره اتفاق نظر ندارند.

وربه! یکی از جزیره‌های خلیج فارس متعلق به کشور کویت است و تعیین حدود مرز دریایی به خاطر این جزیره معنا ندارد (رد گزینه ۱). چون دو کشور ایران و کویت بر سر تعیین خط مبدأ با یکدیگر توافق نکرده‌اند، به تبع تعیین مرز دریایی هنوز به نتیجه نرسیده است؛ چون ابتدایی‌ترین امر در تعیین مرزهای دریایی، تعیین خط مبدأ می‌باشد (رد گزینه ۲).

تعیین خط میانه یا منصف در مرزهای دریایی، زمانی کاربرد دارد که ساحل بین دو کشور بدون بریدگی و مستقیم باشد، درحالی‌که سواحل ایران و کویت این‌گونه نیست (رد گزینه ۳).

۳۴- گزینه ۱ پایتخت‌ها هر کشور، مرکز اصلی اقتدار سیاسی آن کشور است و اداره کشور از این شهر صورت می‌گیرد. ابوجا جزء پایتخت‌های ابدعی محسوب می‌شود؛ چون در سال ۱۹۷۶، پایتخت نیجریه را از لاگوس به این شهر انتقال دادند که این شهر برای پایتخت، طراحی شده بود. همچنین اسلام‌آباد در پاکستان و دهلی نو در هند جزء پایتخت‌های ابدعی هستند.

پایتخت‌های انتقالی، پایتخت‌هایی هستند که با تشکیل یک حکومت جدید و از بین رفتن حکومت قبلی یا در دوران یک حکومت، پایتخت هم انتقال داده می‌شود؛ مانند اصفهان و آنکارا (رد گزینه ۲).

پایتخت‌های فدرال، پایتخت‌هایی هستند که در کشورهای فدرال، پایتخت بین چند شهر تقسیم شده است؛ مانند کشور آفریقای جنوبی که سه پایتخت متفاوت دارد: قوه مجریه در پرتوریا، پارلمان در کیپ تاون و قوه قضائیه در بلوم فونتن مستقر است (رد گزینه ۳).

پایتخت‌های کلاسیک و قدیمی، پایتخت‌هایی هستند که از قدیم، نقش پایتختی را در همه دوره‌های تاریخی داشته‌اند؛ مانند رم و لندن (رد گزینه ۴).

۳۵- گزینه ۲ در حکومت پادشاهی، نظام سیاسی بر اساس وجود یک ملت شکل می‌گیرد، درحالی‌که حکومت امپراطوری به دلیل وسعت زیاد، دربرگیرنده وجود اقوام و ملیت‌های متفاوت می‌باشد. همچنین در طول تاریخ، مشاهده شده است که هر منطقه یا ایالت دارای یک شاه بوده است ولی دستورات لازم را از امپراطور اخذ می‌کرده و تحت هدایت و رهبری امپراطور قرار داشته است.

هم در حکومت‌های امپراطوری و پادشاهی، اقوام زیرمجموعه از خودمختاری دینی و اجتماعی برخوردار هستند و تناقضی بین این دو وجود ندارد (رد گزینه ۱). حکومت‌های پادشاهی هم می‌توانند تک‌ساخت باشند؛ مانند عربستان و هم فدرال؛ مانند انگلستان ولی حکومت امپراطوری به دلیل وسعت زیاد، به صورت فدرال اداره می‌شود (رد گزینه ۳).

پادشاهی مشروطه در سده‌های اخیر و بعد از فروپاشی حکومت‌های امپراطوری، شکل گرفت. هرچند بایستی حکومت‌هایی را هم مثال زد که به صورت پادشاهی هستند ولی مشروطه نمی‌باشند؛ مانند عربستان (که نکته انحرافی گزینه در اینجاست) و اینکه حکومت‌های امپراطوری مطلقه نبوده‌اند و ایالت‌های تحت نظر امپراطوری از آزادی عمل در زمینه‌های گوناگون برخوردار بودند (رد گزینه ۴).

۳۶- گزینه ۴ ایران مرزهای دریایی خود را با کشورهای عربستان، قطر، بحرین و عمان تثبیت و تعریف کرده است ولی مرزهای آن با کشورهای امارات متحده عربی، کویت و عراق همچنان تعریف نشده و نامشخص است و تحدید حدود آن‌ها نیز با توجه به توسعه اختلافات دوجانبه، امری مشکل‌بناست. به صورتی می‌رسد. با توجه به اینکه ایران در خلیج فارس با این کشورها مرز دریایی دارد، همه گزینه‌های دیگر پاسخ داده شده‌اند.

۳۷- گزینه ۳ مسیر بین دهانه ذوالفقار (مرز مشترک ایران، روسیه و افغانستان) تا دشت هشتادان و مسیر خط‌القعر رودخانه هریرود را ژنرال مک‌لین که در سال ۱۸۸۶، سرکنسول بریتانیا در مشهد بود، تعیین حدود کرد. او کارش را از آوریل سال ۱۸۸۸ در دشت هشتادان شروع کرد و در سال ۱۸۹۱، به پایان برد و نسخه‌ای از خلاصه کار را به همراه نقشه خط مرزی تسلیم حکومت هند کرد. مرز تعیین‌شده به طول ۹۶ کیلومتر از دهانه ذوالفقار شروع می‌شود، از خط‌القعر هریرود گذشته و به کال‌کله می‌رسد. خط مرزی سپس از وسط دشت هشتادان و قرینه گرگ‌آباد ایران عبور می‌کند و به کوه یال‌خر ختم می‌شود. در این فاصله، ۳۹ علامت مرزی با ذکر شماره نصب شده است.

آلتای ترک مرز ایران و افغانستان را ترسیم کرده است (رد گزینه ۱). ژنرال گلدسمید و ژنرال هولدیچ در تقسیم و ترسیم مرز بلوچستان نقش داشتند (رد گزینه‌های ۲ و ۴).

۳۸- گزینه ۴ هسته اولیه ملت در ایران در سال ۷۲۶ قبل از میلاد، تحت تأثیر شرایط اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، امنیتی و... شکل گرفت. در این سال، اقوام ایرانی متحد شدند و نخستین دولت فراگیر را با نام دولت ماد و به مرکزیت هگمتانه تشکیل دادند. نکته سؤال و گزینه صحیح در این است که تشکیل دولت‌های بعدی مانند هخامنشیان، اشکانیان و ساسانیان باعث تداوم عنصر ملیت در بین ایرانیان شد ولی هسته اولیه در سال ذکرشده شکل گرفت.

تهاجم مقدونیان از ساحل مدیترانه شرقی در سال ۳۳۰ پیش از میلاد و تدابیر اسکندر مقدونی برای دگرگونی فرهنگ و هویت ملت ایران، هیچ‌یک نتوانست هویت و انسجام ملی ایرانیان را از میان ببرد (رد گزینه ۱).
 بعد از اسکندر مقدونی و جانشینان وی، حکومت ایرانی‌الصل پارتیان یا اشکانیان که نزدیک به پانصد سال ادامه یافت، تأسیس شد و باعث تداوم عنصر ایرانی ملت گردید (رد گزینه ۲).
 تأسیس سلسله هخامنشیان در سال ۵۵۰ پیش از میلاد، تداوم وجود دولت در ایران و پیوستگی و اتحاد اقوام ایرانی و عنصر ملت را پایدارتر و منسجم‌تر کرد (رد گزینه ۳).

۳۹- گزینه «۲» توازن قوا میان روسیه و انگلستان در جریان رقابت‌های استعماری در قرن ۱۹ میلادی، عامل تعیین‌کننده بقای ایران و تثبیت حدود آن بود؛ زیرا از دید این کشورها، موقعیت ژئوپلیتیک و استراتژیک ایران و تمایل ایران به هر یک از این کشورها، ممکن بود موازنه قدرت را تحت تأثیر قرار دهد؛ از این رو انگلستان و روسیه، هر یک انگاره‌های خاصی نسبت به ایران پیدا کردند.
 پیش از جنگ جهانی اول، حکومت قاجارها بر ایران حاکم بود و اقتدار داخلی برای تثبیت ایران وجود نداشت؛ به‌عنوان مثال شورش‌های فراوان داخلی را می‌توان نام برد (رد گزینه ۱).
 ضعف هند و عثمانی نمی‌تواند دلیل بقای ایران باشد؛ زیرا آن‌ها، هر کدام درگیر مشکلات داخلی خود و حضور کشورهای خارجی، مانند انگلستان در هند بودند (رد گزینه ۳).
 ظهور قدرت‌های جدید اروپایی باعث شد که نقش انگلستان و روسیه در جهان کم‌رنگ‌تر شود و به دنبال آن بر اثر قدرت‌های روزافزون آنان، جنگ جهانی اول شروع گردد (رد گزینه ۴).

۴۰- گزینه «۱» الگوی توپوگرافیک ایران نشان‌دهنده پنج لایه مشخص و پیوسته است که لایه ترکیبی و مرکزی فلات شامل منطقه برجسته و مرتفعی است که در بخش مرکزی فلات ایران قرار گرفته و توسط لایه کویر داخلی محاصره شده است. این لایه که به کوهستان (قهستان) معروف است، از نم و رطوبت مختصر توده‌های هوای گذر کرده از فراز ایران بهره‌مند می‌شود و زیستگاه‌های شهری و روستایی ضعیفی را پدید آورده است. شهرهای عمده این منطقه عبارتند از: بیرجند، گناباد، طبس، فردوس، قاین و نهبندان.
 لایه نرم حاشیه‌ای و بیرونی شامل جدار خارجی ارتفاعات حاشیه‌ای فلات ایران و دشت‌ها و جلگه‌های ساحلی و پیرامونی آن است که بر سواحل و حاشیه جنوبی ایران، جلگه خوزستان، جدار غربی زاگرس، جلگه کورا، دشت مغان و بستر ارس، جلگه‌های ساحلی شمال ایران، سرخس و حاشیه جنوبی صحرای ترکستان و بخش پیشکوهی بلوچستان تا مرز جلگه‌های سند و پنجاب انطباق دارد (رد گزینه ۲).
 لایه کویر و صحرای داخلی: این لایه دشت‌های خشک و پیوسته داخلی را دربرمی‌گیرد و مشتمل بر کویرهای لوت، مرکزی، امرانی، دشت ناامید (افغانستان)، صحراها و کویر سفیدابه و بلوچستان است (رد گزینه ۳).
 لایه سخت و اسکلت فلات، شامل رشته‌ارتفاعات حاشیه‌ای فلات است که در شمال رشته‌کوه‌های البرز، هندوکش و فلات پیچیده آذربایجان و قفقاز، در شرق ارتفاعات سلیمان و فلات پامیر، در جنوب ارتفاعات مکران و زاگرس تحتانی و در غرب ارتفاعات زاگرس و فلات کردستان را تشکیل می‌دهد (رد گزینه ۴).

۴۱- گزینه «۲» لهستان! کشوری است در مرکز اروپا، از غرب با آلمان، از جنوب غربی با جمهوری چک، از جنوب با اسلواکی، از شمال شرقی با لیتوانی و روسیه، از شرق با بلاروس، از جنوب شرقی با اوکراین و از شمال با دریای بالتیک همسایه است. این موقعیت خاص و قرارگیری بین دو بلوک شرق و غرب در دوره‌های تاریخی و جنگ سرد و همسایگی با کشورهایی که از لحاظ ایدئولوژیکی و سیاسی با هم تفاوت دارند و همواره مورد منازعه روسیه و آمریکا هست، باعث شده موقعیت ژئوپلیتیکی دچار آشفتگی و غیرمعمول بودن گردد.
 کشورهای ترکیه و عراق از امپراطوری عثمانی بعد از جنگ جهانی اول جدا شده و شکل گرفته‌اند و در طول این سده، موقعیت ژئوپلیتیکی غیرمعمولی نداشته‌اند (رد گزینه‌های ۱ و ۳).
 کشور فرانسه در طول تاریخ، وضعیت ژئوپلیتیکی خود را ثابت و پایدار نگه داشته است. چون همواره یکی از قدرت‌های بزرگ جهانی و از استعمارگران سایر کشورها بوده؛ وضعیت ثابتی در عرصه سیاسی و اقتصادی در سطح جهانی داشته است (رد گزینه ۴).

۴۲- گزینه «۴» طرح ترس‌های نئومالتوسی در حوزه نظری مباحث ژئوپلیتیکی توسط توماس هومر دیکسون مطرح شد. وی معتقد است که منابع زمین روزبه‌روز در حال کاهش است و با افزایش جمعیت، کمبود منابع به‌وجود خواهد آمد و در تحلیل‌ها و پژوهش‌ها، باید به پیوند میان جمعیت انسانی و اقتصاد توجه نمود. وی در این باره، گفته است که جنگ‌های آینده بر سر آب رخ خواهد داد.
 جان لاک از فیلسوفان سده ۱۷ بود و در حوزه ژئوپلیتیکی صاحب‌نظر نمی‌باشد (رد گزینه ۱).
 پیتر تیلور از جغرافیدانان سیاسی می‌باشد که در زمینه‌های نظام جهانی و شهرهای جهانی فعالیت دارد (رد گزینه ۲).
 توماس هابز از فیلسوفان سده ۱۶ بود و در حوزه فلسفه و علوم سیاسی صاحب‌نظر بود (رد گزینه ۳).